

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE MEMBRIS ECCLE-||SIAE MILITANTIS,|| TRIBVS LIBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

XXX. Soluitur secunda obiectio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53880](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53880)

CAPVT XXX.

Solutur secunda obiectio.

LTERAM obiectionem ducunt ex illis Scripturæ testimoniis, quæ apertè imperant Matrimonio iis, qui stimulum carnis patiuntur. Hinc enim loquitur; *Votum continentia perperuæ temerari esse, & proinde illicitum, cum nemo sciat quamdiu sine eius modi stimulis viuere queat. i. Cor. 7. Qui non se continent, continentiam vnusquisq; suam uxorem habeat.* Huc etiam citatur illud *i. Tim. 5. Volo iuniores nubere, matres amantibus esse, filios procreare.* Contra quod præceptum ij peccarentur, qui puellis continentia votum suadent, aut permittunt.

Respondeo ad hoc argumentum tribus modis. *PRIMO* assero, in nullo horum locorum vocari ad nuptias absolute eos, qui tentantur stimulis carnis, sed eos, qui incontinenter viuunt, ita, vt flagitiis se polluant. *SECUNDO* assero, eos, qui incontinenter viuunt, non vocari absolute impetore ad nuptias, sed solum ostendi eis remedium quoddam facile, & quasi portum, quo se recipiant, sic tamen vt liberum eis relinquantur ad maiora aspirare. *TERCIO* assero, hoc ipsam siue consilium, siue permissionem, siue remedium non dari ab Apostolo iis, qui voverunt continentiam, sed solum hominibus solutis, & liberis.

Ac vt de *PRIMO* prius dicamus, sciendum est, aduersarios existimare nuptias esse necessarias iure diuino iis, qui continentur; per vltionem autem intelligunt tentationes carnis non breues & leues, sed graues & diurnas, quæ conscientiam turbant, licet eis non consentiatur. Ita docet Lutherus in Epithalamio, vbi etiam grauiter accusat S. Hieronymum, quod coniugium non inierit, cum ipsemet fateatur in epistola 22. ad Eustochium, se grauissimis, & diurnis ardoribus carnis vexatum fuisse. immò etiam eò Lutherus progreditur, vt S. Hieronymum propterea hæresis Pelagianæ accuset, quasi videlicet senserit propriis viribus, sine dono Dei posse aliquid vincere tentationes, quæ tamen est manifesta calumnia, cum ibidem Hieronymus dicat se precibus ad Deum assidue

affidudè instare solitum pro victoria obtinenda contra tentationes.

Sed de vstione cum Luthero conueniunt Calvinus, & Petrus Martyr in commentario prioris ad Corinthios, cap. 7. distinguit enim Calvinus tria genera tentationum carnis. **VNUM**, quod ita tentat, vt vincat, & hoc esse dicit pessimum genus vstionis, quod verissimum est. **ALTERVM**, quod ita tentat, vt statim acriter appellatur, ita vt intus iacula nō penetrerent, nec vlla mētis perturbatio oriatur, & has tentationes fateatur non propriè vocari vstiones, & propter has non esse nuptias necessarias. quod etiam libenter concedimus. **TERTIUM** genus esse dicit mediū, cū quis videlicet tentationi non plenè consentit, tamen iacula intus penetrant, & sentitur carnis delectatio, & mentis perturbatio. & has tentationes propriè vstiones esse dicit, & qui eas habent, eos affirmat certa lege citari ab Apostolo ad Matrimonium, ita vt peccent non nubendo.

Vbi est obseruandum, Calvinum non sine fraude dixisse, secundum genus tentationis esse, cū quis plenè non consentit, licet iacula intus penetrerent; nam ad rem obscurandā posuit, plenè; cū vellet dicere, secundum genus esse, cū quis nullo modo consentit, & tamen sentit acres stimulos carnis. qui enim consentit, siue plenè, siue non plenè, ad primum genus pertinet secundum eorum sententiam, cū nō agnoscant discrimen peccati mortalis, & venialis, sed omnē motum carnis, quantumuis inuoluntarium, doceant esse mortale peccatum.

Immò hoc est fundamentum præcipuum, ex quo deducunt eos, qui grauiter tentantur, debere necessariò vxorem ducere, quia, vt Lutherus in Epithalamio docet, nō sunt certamina castitatis similia aliis certaminibus. qui enim tolerat famem, aut sitim, aut alia id genus, non peccat. at æstus libidinis sine peccato esse non potest, cū sit prohibitus omnis motus concupiscentiæ. In quo fundamento Calvinus, Petrus Martyr, & omnes alij conueniunt. sed & fundamentum ipsum est putridum, & ædificium, quod superextruunt, facile deiici potest.

Ac de fundamento quidem alibi disputandum erit, nunc S. Pauli, & Augustini testimonium sufficiat. Rom. 7. *Si quod nolo,*

nolo, facio, iam non ego operor illud. Quis capiat, mihi est peccatum, quod ego non operor? August. lib. I. ciuit. Dei. cap. Quod si illa concupiscentialis inobedientia, qua adhuc in moribus moribundis habitat, præter voluntatis legem, quasi legem mouetur, quanto magis absque culpa est in corpore non consentientis, si absque culpa est in corpore dormientis? Sed de hoc alibi. Nunc ad rem præsentem venientes, asserimus ab Apostolo vocari homines ad Matrimonium non ob solas tentationes, siue sensum, sed ob consensum libidinis, & per vitionem tentationes, sed incontinentiam, & flagitia interpretamus, vt hic sit sensus verborum Apostoli; qui omnino decreuit, ne fornicari, aut nubere; is bene facit si nubat, quia melius est nubere, quàm vri, id est, quàm fornicari.

Probamus hanc nostram expositionem. PRIMO, ex precedentibus verbis, dicturus enim Apostolus: *Melius est nubere, quàm vri*, præmisit: *Si non se continent, nubant*. Vnde vitionem exponit ipsemet Paulus incontinentiam; nam causam reddit cur debeant nubere qui non se continent, quod videlicet melius sit nubere, quàm vri, id est, quàm non continere. constat autem incontinentiam non tentationem, sed flagitium significare.

SECUNDO idem patet ex illis verbis eiusdem capituli: *Benignum est homini mulierem non tangere, propter fornicationem, autem vnusquisque suam uxorem habeat*. vbi non dicit Apostolus, propter tentationem fugiendam, sed propter fornicationem fugiendam quisque suam uxorem habeat, id est, non si tentaris, sed si fornicaturus es, uxorem potius habeas.

TERTIO idem probatur ex illis verbis: *Iterum reuertimini in idipsum, ne tentet vos Satanas propter incontinentiam vestram*. vbi etiam non propter simplicem tentationem iubet, vt coniuges debitum inuicem reddant, sed propter incontinentiam. Idem igitur significat apud Apostolum vltio, quod incontinentia.

QUARTO ex illo I. Tim. 5. *Volo iuniores nubere; causam enim reddit non tentationem, sed incontinentiam: Nullam, inquit, dare occasionem aduersario maledicti causa, id est, ne demus occasionem Gentilibus maledicendi vitam, & mores Christianorum: non autem possunt maledicere aduersarij Christianis ob occultas tentationes, sed ob manifesta flagitia*

tia. Vnde mox subiungit: *Iam enim quadam abierunt post Satanam.*

QVINTO idem probari potest exemplo ipsius Apostoli 2. COR. 12. *Datus est mihi stimulus carnis mea Angelus Satanae, qui me colaphizet; propter quod ter Dominum rogavi, ut auferretur à me. Nec est verum, quod dicit Petrus Martyr in libro de cœlibatu & votis, Apostolum impetrasse gratiã, quã nec laberetur, nec grauitè vexaretur; ipse enim Apostolus contrarium dicit, se videlicet non impetrasse quod petebat, vt auferretur stimulus carnis. Ait enim: *Et respondit mihi Dominus, sufficit tibi gratia mea, nam virtus in infirmitate perficitur.* Vnde S. AVGVSTINVS tract. 7. in Joannẽ, & serm. 53. de verbis Domini, & alibi, sæpe hoc Pauli exemplum adfert, cùm ostendere vult, Deũ sæpe vtiliter non exaudire suorum orationes. Itaque Apostolus tentabatur magnis & diuturnis stimulis carnis, & tamen vxorem non ducebat: non ingitur tentari est vri; alioqui Paulus suo ipsius iudicio damnatus esset.*

SED addit Petrus Martyr, hunc locum Apostoli non necessariò de tentatione carnali esse intelligendũ, cùm Chrysofostomus per stimulum carnis dolorem capitis intelligat; alij verò persecutiones, quas patiebatur.

At hæc nimis magna negligẽtia, vel impudentia est, cùm Chrysofostomus, necnò Theodoretus, Occumenius, & Theophylactus disertis verbis refellant eos, qui per stimulum carnis dolorem capitis interpretantur. Illud quidem est verum, hos Patres referre hunc locum ad persecutiones; tamen S. Aug. in Psal. 58. concione 2. contendit stimulũ carnis aliquid significare, quod verecundiam, & pudorem adferat, & quod nemo de tanto Apostolo dicere ausus fuisset, nisi ipse hoc de se confiteri non erubuisset. at certè nullus est pudor, dolores capitis, aut persecutiones confiteri.

Vnde etiã THEOPHYLACTVS, licet exponat de persecutionibus, tamẽ addit, satius esse exponere de tẽtatione carnis: *Vel, inquit, quod satius est, Veneris incitamenta, quibus maxime urgebatur, expressit;* quomodo etiam exponi posse docet Sedulius, Anselmus, & Thomas in commentario, quod idem suadet metaphora colaphizationis; vt enim colaphus, non tam lædit carnẽ, quã pudorem iniicit animo; ita carnalis

tenta-

tentatio, cui non consentitur, ruborem potius, quam mentum adfert; deniq; aded videtur iam recepta hac tentatio, vt vulgo tentationes carnales, stimulus carnis dici solent.

Sed quia hic locus non omnino conuincit, cum variis modis a Patribus exponatur, sunt alia duo magis perspicua. Cor. 9. *Castigo corpus meum, & in seruitute redigo.* & Rom. *Ego ipse mente seruo legi Dei, carne autem legi peccati.* Et *quod volo bonum, hoc ago, sed quod nolo malum.* Et: *Sentiam legem in membris meis repugnantem legi mentis mee.*

Quæ loca non modò S. Augustinus multis in locis, ac præcipue lib. 2. retract. c. 1. & lib. 6. in Iulian. cap. 11. contendit in ipso Paulo, & aliis iustis hominibus intelligenda esse: testatur etiam Lutherus in assert. 2. articuli omnino affirmat, non potest aliter intelligi. & probat ex laboribus omnium Sanctorum, & nominatim S. Hieronymi in superædis grauissimis carnis tentationibus: *Quid, inquit, in vita omnium Sanctorum reperimus, quam labores, vigilias, orationes, ieiunia, quibus carnalibus machinis spiritualibus pugnaverunt aduersus carnem, & concupiscentias corporis proprii? quis eorum non gemit non adest, non laborat in carne sua, & in concupiscentiis suis? non ergo in his omnibus videamus illas auctoritates, caro concupiscit aduersus spiritum, & condelector legi Dei secundum interiorem hominem, video autem aliam legem, &c. qua causata est. Et hac Apostolum velimus non in sua, sed in impiorum persona dicere, qua in personis piissimorum videmus visu ac sensu studium gerit? Et infra: Quoties rogo, S. Hieronymus de transcendendis libidinum conqueritur, etiam tum cum multo ieiunio, & labore contra eam pugnaret, hoc est, dum esset non modò baptizatus, sed & sanctissimus? Hæc ille, qui vt verissime ista dicit, ita manifestè repugnat iis, quæ docuit de S. Hieronymo in epithalamio. hic enim eum cum Paulo iungit, & cum omnibus Sanctis, concupiscentiæ strenuè repugnantibus, ex quo sequitur, vt vel apud Paulum 1. Cor. 7. vti non sit tentati, sed labi in scelera: vel Paulus, & omnes Sancti vltimum passi sint, ac proinde contra Deum peccauerint, quod Matrimonium non inierint.*

Accedunt Sexto testimonia Patrum. Clemens ALEXANDRINVS lib. 3. Stromatum in ipso principio, Basilidis Hæresiarchæ sectatoribus tribuit eam explicationem, quam nunc aduersarij

aduersarij amplectuntur: Et illud, inquit, melius est nubere, quam *ſri*, aiunt dicere Apostolum, ne animam tuam in ignem iniicias, noctu, & interdum resistens, & timēs, ne à continentia excidas; nā cum in resistendo occupata fuerit anima, à spe est diuisa: Apprehende ergo, inquit his verbis ISIDORVS in moralibus, robustam mulierem, ne à Dei gratia aueltaris, & cum ignē in semine excreueris, cum bona ores conscientia. Et paulò post: *Has Voces*, inquit, adduxi ad Basilidianos reprehendendos, &c. Commentarius, qui Ambrosius tribuitur, in hunc locum: Cum, inquit, voluntas calori carnis consentit, *ſritur*; nam desideria pati, & non *ſinci*, illustris *ſri* est, & perfecti.

S. HIERONYMVS in Apologia pro libris cōtra Iouinianum: Si autem, inquit, se continere non possunt, & ardorem libidinis non tam continentia volunt quam fornicatione restringere, melius est nubere, quam *ſri*, id est, melius est maritum ducere quam fornicari. Hæc ille. S. AVGVSTINVS lib. de S. virginitate, cap. 34. Melius, inquit, nubere, quam *ſrere*ntur, id est, quam occulta flamma concupiscentia in ipsa concupiscentia & astarentur, quas pœnitet professionis, & piget confessionis. Idem S. Augustinus lib. de bono coniugali, cap. 10. Mihi, inquit, videtur hoc tempore solos eos, qui se non continent, coniugari oportere, secundum illam eiusdem Apostoli sententiam; Quod si se non continent, nubant; melius est enim nubere, quam *ſri*.

Porrò CHRYSOSTOMVS visus est Petro Martyri de tentatione sola hunc locum intellexisse, sed nō ita est; sic enim Chrysoſt. breuissimè exposuit: Significat Apostolus quanta sit concupiscentia tyrannis, hoc autem est quod dicit, si magnam violentiam pateris, & libidine incenderis, laboribus te & sudoribus libera, ne quando decidas. Hæc ille. vbi vstionem interpretatur tentationem, quæ ad flagitium omnino perducet, nimirum accedente ad æstum concupiscentiæ animi infirmitate. id enim significant illæ voces: Tyrannis, violentia, & ne decidas. Itaq; sensus est iuxta Chrysoſtomum, si animo imbecillo es, & vis tentationis ita vrget, vt omnino sis fornicaturus, præstat, vt nubas; quem sensum clariùs expressit in lib. de virginitate. Et Chrysoſtomum sequutus THEODORETVS ita expressit: Vstionem, inquit, non vocat cupiditatis molestiam, sed animæ mancipationem, & ad id quod est

deterius inclinationem. Quod autem dicit, est eiusmodi, melius quidem est, & vos quibus conjugalis consuetudo moribus obtigit, & vos qui coniuncti quidem fuistis, sed moribus disuncti, eligere continentiam. Sin autem cupiditatis impetu ferre non potestis, sed ad hoc sustinendum certamen sub animo estis, quoniam ad ea, quae pulchra, & honesta sunt, non habetis alacritatem, & ardens animi propositum, nulla lex prohibet, quo minus Matrimonium contrahatis. Hæc ille.

Denique, ut omittam ceteros, S. THOMAS in commentario huius loci, non solum affirmat vitionem hoc loco continentiam significare, sed etiam id confirmat ex ipsius proprietate. Vri enim non calere significat, quod tentationi conuenit, sed calore labefactari, ac detrimentum pati, quod minimè conuenit iis, qui simpliciter tentantur, sed in tentationibus superantur. Atque hinc Scriptura 1. Pet. 2. c. 2. Sap. 3. & alibi comparat iustos in tentationibus probatos auro, quod per ignem probatur: aurum enim in igne probari dicitur non comburi, licet valde incalescat, quod detrimentum non patitur: paleam verò incalescere, & comburi, quia planè corrumpitur.

ALTERAM nunc solutionem addam. tamen enim vitionem Apostolus tentationem significaret, adhuc tamen nihil aduersarij obtinerent; nam in nullo eorum locorum, quos ipsi citant, inuenitur verum præceptum nubendi, sed sola permissio: falsumque est quod Calvinus lib. 4. Institut. cap. 13. §. 17. dicit, certa lege citari ad coniugium eos, qui vritur, primum enim forma loquendi non est imperatiua; nam non ait Apostolus, qui non continetis, nubite, sed: Qui non se continent, nubant; nec ait, propter fornicationem ducite uxorem, sed: Uxorem habeat, &c.

Deinde ratio, quam Apostolus reddit, nimirum: Melius est nubere, quam vri, satis indicat, verba Apostoli, non præceptum, sed promissionem continere. Ut enim Chrysostomus notat, Apostolus rationes adiungit, ne videatur legislatoris officium esse Matrimonium, sed licitum, & permissum. nam etsi melius est nubere, quam vri, tamen est quoddam certum melius utroque, id est, continere, & vitionem inedia & lacrimis restringere. quomodo, si quis diceret, qui non vult pigrescere,

gnare, fugiat, quia melius est fugere, quàm occidi, is non imperaret, sed permetteret fugam; nō enim prohiberet pugnare, & vincere, quod est melius, quàm fugere, vel occidi.

TERTIO, sicut Apostolus ait: *Qui non se continent, nubāt,* ita dixit: *Iterum reuertimini in idipsum.* vt enim monuit incontinentes solutos, vt nubarent ob periculum fornicationis, sic etiam monuit coniugatos incontinentes, vt post aliquam feriatiōem ab opere coniugali, iterum redeant ad opus coniugale, ob periculum adulterij. At his verbis posterioribus nihil Apostolus imperauit, sed solū permisit; sic enim subiunxit: *Hoc autem dico secundum indulgentiam, non secundum imperium;* igitur in verbis quoq; prioribus, nullum imperium, sed sola indulgentia, ac permissio est.

Ex quo intelligimus, etiam in illis verbis: *Vnusquisq; suam uxorem habeat,* nullum esse præceptum; nam aut loquitur de illis, qui iam vxores duxerunt, vt vult S. Hieronymus lib. i. in Iouinianum, & rectè, quia sequitur pauld post: *Dico autem inuuptis, & viduis, bonū est si sic permanserint;* aut loquitur de illis qui nō duxerant, vt Petrus Martyr contendit: si de iis qui duxerant, tunc sensus erit: *Vnusquisq; suam uxorem habeat,* id est, retineat etiam quoad torum, sed iuxta indulgentiam, non iuxta imperium. idem enim est: *Iterum reuertimini in idipsum: & vnusquisq; suam uxorem habeat,* quoad torum: si verò de iis loquitur, qui non duxerunt, idem erit; Vnusquisque vxorem ducat ob fornicationem, & qui non se continent, nubant. quod iam ostendimus, permissiōnem, non legem sonare. immò à maiori ducitur argumentum, nam, si vbi est adulterij periculum, Paulus non imperat opus coniugale, sed permittit; multò magis non imperabit vbi est periculum solius fornicationis.

QUARTO, si vllum esset præceptum Matrimonij in verbis Pauli, maximè esset in illis 1. Tim. 5. *Volo iuniores nubere,* at nullum ibi esse præceptum facillè probari potest; nam in primis pugnaret cum illis verbis eiusdem Apostoli 1. Cor. 7. *Volo omnes esse sicut me ipsum,* id est, continentes; ista enim aperiissimè pugnant, volo omnes continere, & volo quosdam nubere. Idem enim est ac si diceret, volo omnes continere, & non volo omnes cōtinere. neutrum igitur Apostolus iubet, sed absolutè optat vnum, id est, omnes cōtinere, & tamen al-

terum permittit cedens infirmitati quorūdam, id tibi
re. Preterea non solum Paulus dixit: *Volo iuniores nubere*
addit: *Filios procreare, matres familias esse, &c.* Si ergo
ait: *Volo iuniores nubere*, imperat nuptias, etiā cum au-
cas: *Filios procreare, & matres familias esse*, imperat, ut
ros habeant, proinde si steriles fuerint, peccabunt in Ap-
licam legem. quod sanè nemo nisi stultus concederet.

Adde VLTIMO testimonia Patrum, ac locum quide-
lum: *Qui non se continent, nubant*, iam audiuius The-
retum ita exponentem, nulla lex prohibet, quò minus
trimonium cōtrahatis. quod idem & alij docent. Locum
tem istum: *Volo iuniores nubere*, ita exponit CHRYSOS-
MVS: *Volo quia ipsa volunt*. Et infra: *An Verò Matrimonium
precipit? absit. Sed neq; prohibet*. Et infra: *Prohibet igitur
huiusmodi Viduas, atq; deterret, non quod adolescentia
Viduas nolit, sed quod adulteras fieri videret.*

S. AMBROSIVS vtrumq; locum exponit simul in
viduis: *Non puto, inquit, quod iuniores reuocandas pueri
Viduitatis affectu, maxime etiam dixerit; Melius est nubere
quàm vri; nam vtiq; pro remedio nuptias suasit, vti periculum
sanetur; non pro electione prescripsit, casta & continentia
sequatur*. Et in fine libri: *Sed nec Vidua preceptum accepit
sed consilium*. S. HIERONYMVS in epist. II ad Ageruchianam
de Monogamia: *Vult, inquit, Apostolus alterum Matrimo-
nium, cum ait; Volo iuniores nubere, praeferens dignam for-
nicationi, secundum indulgentiam duntaxat, non secundum
imperium*. S. AVGVSTINVS lib. de bono viduitatis, cap. 8.
*Quid, inquit, dicit; Volo iuniores nubere, nuptiarum bonum
Apostolica sobrietate, & auctoritate commendat; non praece-
ptum, etiam ex, quae continentia bonum capiunt, ita
quam ad obsequiam legis imponit*. Et paulò antè: *Idem dicitur
de illo loco, qui non se continent, nubant; nimirum re-
medium ostendi, non legem figi.*

S ED adferamus nunc tandem solutionem tertiam. Dico
igitur, ista omnia, quae ex Apostolo aduersarij obiciunt, siue
permissionem sonet, vt nos probauimus, siue praeceptum, vt
ipsi volunt, pertinere solum ad homines liberos, non autem
ad eos, qui votis iam obligati sunt. Nam de ea, quae habet ro-
tum continentiae, non potest rectè dici: *Qua non se continet*
nubant.

nubat, melius est nubere, quam *vri*. Nam vtrumq; est malū, & nubere, & *vri*; immò peius est nubere, quidquid reclamēt aduersarij, præsertim ei, quæ habet votum solenne.

Nam quæ *vritur*, aut non peccat si *vstio* solùm tentationem significat; aut peccat solùm contra temperantiam, & contra votum, si fornicationem significat: quæ verò nubit post solenne votum, peccat contra temperantiam, contra votum, & contra ipsum coniugium, cùm sub nomine coniugij tegat perpetuum sacrilegium. Quæ autem nubit post votum simplex, illa verum Matrimonium contrahit, tamen aliquo modo magis peccat, quàm quæ fornicatur, quia reddit se impotentem ad seruandum votum, quod nō facit, quæ fornicatur.

SECUNDO, ei, quæ virum habet, & siue, quod ille perpetuò ægrotet, siue quod perpetuò absit, nō potest ab eo debitum coniugale petere, etiam si grauissimè *vrat*, non potest dici, si nō se continet, nubat, melius est nubere, quàm *vri*. Sed necessariò dicendum illi est, vt seruet fidem coniugi, & orationibus, & ieiuniis pugnet contra *vstionem*. id quod ne aduersarij quidem negare auderent. Non igitur Apostolus ea verba dixit omnibus, qui *vruuntur*, sed solùm iis, qui soluti, ac liberi sunt: & si legati censentur ij, qui fidem coniugi dederunt, cur non ij, qui dederunt Deo?

TERTIO, ex Patribus. S. AMBROSIVS ad virginem lapsam, ca. 5. Dicit aliquis, inquit, melius est nubere, quàm *vri*. Hoc dictum ad non pollicitam pertinet, ad nondum *velatam*. Ceterum, quæ se spondit Christo, & sanctum *velamen* accepit, tam nupsit, tam immortali iuncta est viro. Etiam si voluerit nubere communi lege connubij, adulterium perpetrat, ancilla mortis efficitur.

S. HIERONYMVS lib. I. in Iouinianū: Si nupsit, inquit, Virgo, non peccauit, nō illa Virgo quæ semet Dei cultui dedicauit, harum enim si quæ nupsit, habebit damnationem, quia primam fidem irritam fecit; Virgines enim quæ post consecrationem nupsit, non tam adultera sunt, quàm incesta.

S. AVGVSTINVS lib. I. de adulterinis coniugijs, c. 15. Illis, inquit, qui se non continent, *vriq;* expedit nubere, & quod licet, expedit. quæ autem *vouerint* continentiam, nec licet, nec expedit. Et lib. de bono viduitatis, cap. 8. Proinde, inquit, quæ